

које су делом потекле из необавештености, а делом из тежње да им се баци на терет што већи број грехова. Нису Руси 1885. год. довели Србе и Бугаре до рата; нити је кнез Фердинанд просто „наследио“ руско непријатељство с престолом А. Батенберга; нити је Русија главни кривац за избијање Светског Рата. Кад говори о уласку Румуније у Светски Рат писац ће поменути француски утицај у Букурешту, али не и немогући став Мађара према народностима за време њихове власти. Тако је писац једнострано објашњавао и улазак у рат Бугарске на страни Централних Сила.

Као обично код списа људи којима историја није струка, а који пишу о хисториским стварима, и у овој књизи има разних склизнућа. Тако, — да дамо само неколико примера — писац тврди, да су Римљани продрли на Балкан из угарске равнице; да је Аустрија тајном конвенцијом осигурала себи право, да у случају балканских сукоба поседне србијанске тврђаве; да је од свршетка Светског Рата отселило у Бугарску из наше земље „округло“ 500.000 Мађедонаца; да је српско-бугарски савез потписан 3. октобра 1912.; да је кнез А. Карађорђевић владао до 1857. и сл. У новијим партијама, где говори о послератној политици, Војислава Маринковића неправедно претставља као везаног експонента Француске, а нетачно га приказује као слободног зидача.

Иначе, у приказу балканске ситуације од завршетка рата па све до наших дана, писац је, у главном, добро обавештен, али једностран. Цело излагање је прожето тежњом да се историја новог Балкана прикаже као неко ослобођење од француског утицаја и да се објасни, а делимично и препоручи, политика нове Немачке. Ту се најбоље види, да се историја ради једним, а политика другим методама.

В. Ђоровић

Mackensen, *Briefe und Aufzeichnungen*. Bearbeitet von W. Foerster Leipzig 1938, 8°, 414.

Књига је од знатног интереса. Сам Макензен је сух војник и нема ни много разумевања ни пажње за политичке догађаје. То признаје и он сам, нарочито у партијама где сасвим поданички, официрски верно, и кроз некритички, говори о цару Вилхелму, коме је једно време био ађутант. Нас занима нарочито она партија где говори о офанзиви против Србије, у јесен 1915., у којој је Макензен био главни заповедник. Ту има доста података од вредности. Његов суд о нама је веома ласкав. „У Србима сам познао најбоље војнике Балкана“, каже он на једном месту (стр. 217). Има, сем тога, прилично обавештења о том зашто није дошло до нападаја Централних Сила и Бугарске на Солун и Антантине трупе у Грчкој, као и о трвењима и сукобима међу савезницима. Белешке завршавају сломом Централних Сила и Макензеновом интернацијом у Футогу и превозом у Солун. Кроз места куд је пролазио 1915. год. као победник превезен је 1919., у ратном обрту среће, као заробљеник.

В. Ђ.